

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7CdoR/4/2025
Identifikačné číslo spisu:	1318207262
Dátum vydania rozhodnutia:	19.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1318207262.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu C. R., narodeného XX. B. XXXX, bývajúceho u matky, zastúpeného procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vázovova 7/A, dieťa matky V. K., narodenej XX. Q. XXXX, A., R. F. XX, zastúpenej splnomocnenkyňou Kanisová & Kanis Advokátska kancelária s.r.o., Bratislava, Ďumbierska 3F, IČO: 36836460 a otca C. R., narodeného XX. Q. XXXX, A., T. XX, zastúpeného splnomocnenkyňou Advokátska kancelária Prachová & Pobijak, s.r.o. Bratislava, Pribinova 20, IČO: 50491300, za účasti Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, v súčasnosti vedenom na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B3-39P/325/2018, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 02. septembra 2024 sp. zn. 15CoP/192/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom č. k. B3-39P/325/2018-712 zo dňa 14. septembra 2023 zamietol návrh otca na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. Maloletého C. R., nar. XX. B. XXXX zveril do osobnej starostlivosti matky, oboch rodičov oprávnil maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého C. sumou 100 eur mesačne od 27. 11. 2018 do 31. 03. 2020 a sumou 170 eur mesačne od 01. 04. 2020 vždy do 10. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Zročné výživné na maloletého za obdobie od 27. 11. 2018 do 30. 09. 2023 v sume 4.653,32 eura povolil otcovi uhrádzať v splátkach po 100 eur mesačne spolu s bežným výživným k rukám matky, počnúc mesiacom októbrom 2023 s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia. Otca oprávnil stretávať sa s maloletým v prítomnosti matky každý kalendárny týždeň v stredu od 15.30 hod. do 16.30 hod. s tým, že otec si maloletého prevezme a odovzdá v školskom zariadení, ktoré maloletý

navštevuje a maloletého odovzdá v mieste bydliska matky a v prípade, že maloletý nebude v školskom zariadení, otec si ho prevezme v mieste bydliska matky. Matke uložil povinnosť maloletého na styk s otcom riadne pripraviť a otcovi ho v určenom čase odovzdať. Vo zvyšnej časti návrh matky na určenie výživného zamietol. Zároveň zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Bratislava III zo dňa 12. januára 2022 č. k. 39P/325/2018-452. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 24 ods. 1 až 5, § 25 ods. 1 a 2, § 28 ods. 1 a 2, § 36 ods. 1, prvá druhá a štvrtá veta, § 43 ods. 1, § 62 ods. 1 až 6, § 63 ods. 1, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1 Zákona o rodine, § 2 ods. 1 a 2, § 38 ods. 1, § 111 písm. b), c), d), j) a k) a § 363 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len "CMP").

1.2. Rozhodnutím otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 100 eur mesačne od podania návrhu do apríla 2020, teda do času, dokedy sa realizovala striedavá osobná starostlivosť o maloletého v pomere päť dní u otca a deväť dní u matky a obaja rodičia prispievali na úhradu nákladov na materskú školu maloletého. Od apríla 2020, odkedy je maloletý v osobnej starostlivosti matky, určil otcovi výživné na maloletého vo výške 170 eur mesačne. Mal preukázané, že matka bývala s maloletým v prenajatom byte, kde hradila nájomné, od februára 2020 býva s maloletým v byte svojho manžela, ktorému prispievala na úhradu nákladov na bývanie. Matka nevlastní žiadne nehnuteľnosti, vlastní osobné motorové vozidlo, príjmy dosahovala zo zamestnania, poberala nemocenské, ošetrovné a dávky v nezamestnanosti. Matka nepodniká, nemá majetkovú účasť v žiadnej spoločnosti, dosiahla základné vzdelanie, poberá prídavok na maloletého vo výške 60 eur mesačne a uplatňovala si daňový bonus na maloletého. Na strane otca mal preukázané, že býval v byte svojich rodičov v Bratislave, kde uhrádzal náklady na bývanie, v čase rozhodnutia obýval byt v Bratislave, ktorý si zakúpil do vlastníctva so svojou partnerkou (podiel 1), spoločne platia náklady na bývanie a splácajú úvery, poskytnuté za účelom kúpy bytu. Iné nehnuteľnosti otec nevlastní, je vlastníkom osobných motorových vozidiel, z ktorých jedno využíva pre svoju potrebu a druhé na podnikanie, predchádzajúce dve osobné motorové vozidlá predal. Konštatoval, že otec má dosiahnuté stredoškolské vzdelanie s maturitou v odbore grafik, podniká ako samostatne zárobkovo činná osoba, majetkovú účasť nemá v žiadnej spoločnosti. Mal preukázané, že maloletý navštevoval materskú školu, v súčasnosti je žiakom prvého stupňa základnej školy a navštevuje Základnú umeleckú školu, krúžok spevu, predtým krúžok gitary. Maloletý je zdravý a bežné výdavky na jeho potreby predstavujú platby za stravu, oblečenie, obuv, hygienu, zdravotnú starostlivosť, výdavky spojené s návštevou predškolského/školského zariadenia, voľnočasové aktivity a pomerné náklady na bývanie. Ustálil odôvodnené potreby maloletého u matky počas striedavej osobnej starostlivosti do apríla 2020 vo výške 300 eur mesačne a od apríla 2020, kedy je maloletý v osobnej starostlivosti matky a ceny sa zvýšili, na 450 eur mesačne.

1.3. Pri rozhodovaní o výživnom prvoinstančný súd prihliadol na odôvodnené potreby maloletého, starostlivosť o neho, styk otca s maloletým, zárobkové a majetkové pomery rodičov, schopnosti a možnosti, poberaný prídavok na dieťa matkou, uplatňovaný daňový bonus na maloletého matkou, ktorý má možnosť žiadať aj v prípade opätovného zamestnania až do výšky 140 eur mesačne v závislosti od výšky príjmu. Výživné určil otcovi od podania návrhu, t. j. odo dňa 27. 11. 2018. Vo zvyšnej časti návrh matky na určenie výživného zamietol. Zročné výživné na maloletého za obdobie od podania návrhu, od 27. 11. 2018 do 30. 09. 2023 v sume 4.653,32 eura vypočítal ako pomernú časť za november 2018 v sume 13,32 eura ($100 \text{ eur} / 30 \text{ dní} \times 4 \text{ dni}$) + 8.740 eur ($16 \text{ mesiacov} \times 100 \text{ eur} + 42 \text{ mesiacov} \times 170 \text{ eur}$) = 8.753,32 eura, od ktorej sumy odpočítal otcom uhradené výživné 4.100 eur ($2.100 \text{ eur uhradené výživné podľa pohybov na účte za obdobie od júla 2020 do mája 2022} + 490 \text{ eur poukázané od exekútora v júni 2022} + 300 \text{ eur uhradené výživné od júna 2022 do augusta 2022} + 1.300 \text{ eur uhradené výživné od septembra 2022 do septembra 2023 po } 100 \text{ eur mesačne}$). Otcovi povolil uhrádzať zročné výživné v splátkach po 100 eur mesačne spolu s bežným výživným k rukám matky, počnúc mesiacom október 2023 s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia (§ 232 ods. 4 CSP). O povolení splátok rozhodol s prihliadnutím na výšku zročného výživného a majetkové pomery otca.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca, rozsudkom z 02. septembra 2024 sp. zn. 15CoP/193/2023 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch o výživnom potvrdil, vo výroku o styku otca s maloletým C. zmenil tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým s

výnimkou úpravy počas školských prázdnin a sviatkov každý párny kalendárny týždeň od soboty od 9.00 hod. do nedele do 17.00 hod. a každý nepárny kalendárny týždeň v stredu od 14.30 hod. do 18.30 hod. s tým, že miestom prevzatia a odovzdania maloletého bude v sobotu, v nedeľu a po ukončení styku v stredu miesto bydliska matky a miestom prevzatia maloletého v stredu bude školské zariadenie, ktoré maloletý navštevuje. V prípade, ak sa maloletý nebude nachádzať v školskom zariadení, je miestom prevzatia bydlisko matky. Počas školských prázdnin vyhlásených Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky je otec oprávnený stretávať sa s maloletým: - počas letných školských prázdnin každý kalendárny rok od 01.07. od 9.00 hod. do 07.07. do 19.00 hod., tretí víkend v mesiaci júl od piatku od 9.00 hod. do nedele do 19.00 hod. a od 01.08. od 9.00 hod. do 07.08. do 19.00 hod. a tretí víkend v mesiaci august od piatku od 9.00 hod. do nedele do 19.00 hod. - počas zimných školských prázdnin každý nepárny kalendárny rok od 23.12. od 9.00 hod. do 25.12. do 12.00 hod. a od 02.01. nasledujúceho roka od 14.00 hod. do 05.01. do 19.00 hod., a každý párny kalendárny rok od 26.12. od 12.00 hod. do 02.01. nasledujúceho roka do 19.00 hod. - počas jarých školských prázdnin každý párny kalendárny rok od prvého dňa školských prázdnin od 14.00 hod. do posledného dňa školských prázdnin do 19.00 hod. - počas Veľkonočných sviatkov každý nepárny rok od Veľkého piatku od 14.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 19.00 hod. - počas jesenných školských prázdnin každý nepárny rok od prvého dňa jesenných školských prázdnin od 14.00 hod. do posledného dňa jesenných školských prázdnin do 19.00 hod. Miestom odovzdania a prevzatia maloletého dieťaťa počas školských prázdnin a sviatkov je miesto bydliska matky. Matka je povinná maloletého na styk s otcom riadne pripraviť a otcovi ho v určenom čase odovzdať. Otec je povinný prevziať si maloletého na styk v čase určenom a v čase určenom maloletého matke odovzdať. O trovách konania rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2.1. Po komplexnom vyhodnotení všetkých okolností danej prejednávanej veci, po oboznámení sa s obsahom celého spisu, vrátane doplneného dokazovania na odvolacom súde po nariadení pojednávania podľa § 385 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej CSP) a opätovnom vypočutí účastníkov konania, po vyhodnotení dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie a doplnení dokazovania v odvolacom konaní /§ 68 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok/ (ďalej CMP) preskúmavajúc rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 65, § 66 CMP, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie otca je čiastočne dôvodné len vo vzťahu k výroku o styku s maloletým a odvolanie voči výroku o výživnom nie je dôvodné.

2.2. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie vo veci vykonal potrebné dokazovanie, v časti určenia výšky výživného na maloleté dieťa a v zdrojnom výživnom vec správne právne posúdil a vyvodil z nej aj správny právny záver. Odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie v napadnutej časti a jeho odôvodnením (§ 387 ods. 2 CSP). Odvolanie otca proti výroku rozsudku súdu prvej inštancie o určení výživného na maloletého vyhodnotil ako nedôvodné, keď neobstoja tvrdenia otca uvedené v odvolaní, v ktorom neboli uvedené žiadne skutočnosti majúce za následok zmenu rozhodnutia súdu v napadnutom výroku o výživnom.

2.3. Súd prvej inštancie správne ustálil celkové náklady na odôvodnené potreby maloletého za obdobie, kedy navštevoval predškolské zariadenie a za obdobie od jeho nástupu na základnú školu. Výšku ustálených mesačných nákladov na maloletého súdom prvej inštancie považoval odvolací súd za primeranú veku a potrebám dieťaťa a vychádzajúcu z preukázaných listinných dôkazov (doložených aj v odvolacom konaní). Pokiaľ otec namietal náklady maloletého na bývanie dôvodiť tým, že matka býva u (v tom čase) u priateľa a nemusí prispievať na bývanie, odvolací súd na jeho námietky neprihliadal vyhodnociac ich ako nedôvodné, pretože do nákladov maloletého je potrebné zahrnúť aj platby za bývanie, ktoré zabezpečenie patrí medzi základné potreby každého. Rovnako tak nemožno zohľadniť argument, že manžel matky dosahuje vyšší príjem, preto matka má lepšie možnosti zabezpečiť potreby dieťaťa. Treba uviesť, že manžel matky nemá k maloletemu vyživovaciu povinnosť a nemožno od neho ani očakávať, že nahradí zákonnú vyživovaciu povinnosť otca k jeho maloletemu dieťaťu. Zo strany partnera/manžela matky je povinnosť pomerne sa podieľať na nákladoch na bývanie. Nepochybne príjem manžela matky je príjmom patriacim do BSM, avšak v tomto prípade, vzhľadom na určenú výšku výživného, ktoré nie je nadštandardné, neprichádza do úvahy určenie výživného nižšou sumou len z dôvodu tejto skutočnosti (príjmu manžela). Správne súd prvej inštancie pri určení výšky výživného na maloletého vzal do úvahy výkon starostlivosti zo strany rodičov a výživné s ohľadom na túto skutočnosť odstupňoval. Je nesporné, že rodičia od ukončenia spolužitia zabezpečovali starostlivosť o

maloletého do apríla 2020 v rozsahu 5 dní otec a 9 dní matka, ktorú skutočnosť potvrdila matka vo svojom návrhu na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému (uviedla, že styk otca s maloletým prebieha každý druhý týždeň od stredy poobede do pondelka rána), pričom aj na pojednávaní sa obaja rodičia vyjadrili, že v striedavej starostlivosti o maloletého budú pokračovať. Keďže náklady na maloletého v čase návštevy predškolského zariadenia predstavovali 300 eur mesačne, správne súd prvej inštancie určil za toto sporné obdobie výživné otcovi vo výške 100 eur, ktorá suma predstavuje pomernú časť nákladov zohľadňujúcich zvýšený počet dní, kedy matka zabezpečovala starostlivosť o maloletého o 10 dní v mesiaci viac (matka v rozsahu 20 dní a otec 10 dní). Na námietky otca vo vzťahu k určenej výške výživného počas obdobia, kedy zabezpečoval osobnú starostlivosť o maloletého v režime striedavej starostlivosti nemožno prihliadať, tieto nie sú dôvodné, vzhľadom na výšku nákladov na maloletého a pomer dní starostlivosti o neho zo strany každého z rodičov. Za absolútne nedôvodný považoval návrh otca zmenený v odvolacom konaní, kedy otec žiadal výživné určiť vo výške 60 eur mesačne, ktorá suma len minimálne pokrýva náklady dieťaťa, je značne podhodnotená a nepostačuje na zabezpečenie ani základných potrieb maloletého (len náklady na stravu dieťaťa predstavujú najmenej 100 eur mesačne). Od 01. 04. 2020 rodičia prestali realizovať osobnú starostlivosť o maloletého v nerovnomernom striedavom režime, o maloletého sa starala matka, ktorá okolnosť je významná pri rozhodovaní o určení výživného. Náklady na maloletého v období od 01. 04. 2020 sa nezmenili a od nástupu na základnú školu od 01. 09. 2021 vzrástli, odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o potrebe výšku výživného odstupňovať a určiť výživné na maloletého od ukončenia striedavej starostlivosti vo výške 170 eur mesačne. Pri určovaní miery, ktorou sa na odôvodnených nákladoch maloletého dieťaťa podieľa každý z rodičov treba prihliadať za obdobie od 01. 04. 2020 aj na osobnú starostlivosť matky o maloletého, ktorou čiastočne kompenzuje časť svojej vyživovacej povinnosti k dieťaťu. Ani námietky otca vo vzťahu k výživnému za ďalšie obdobie, t. j. od nástupu maloletého na základnú školu, nie sú dôvodné, vzhľadom na nárast jeho potrieb. Určená výška výživného zohľadňuje aj matke vyplácané prídavky na dieťa a matkou uplatnený daňový bonus.

2.4. Podľa odvolacieho súdu postupoval prvoinstančný súd správne aj pri vyhodnocovaní zárobných pomerov rodičov, ich životnej úrovne a možností a schopností otca, ktoré kritériá sú rozhodnými pri určovaní výšky výživného. Dokazovanie so zameraním sa na zisťovanie príjmov rodičov súd prvej inštancie vykonal riadne a ich výšku v rozsudku presne špecifikoval. V rámci odvolacieho konania matka i otec aktualizovali svoje príjmy a výdavky, majetkové a osobné pomery, vrátane pribudnutia vyživovacej povinnosti otca, po zhodnotení ktorých dospel k záveru, že výška určeného výživného na maloletého C. nie je nadštandardná, pričom výdavky maloletého dieťaťa sa prirodzene s jeho narastajúcim vekom zvyšujú. Podľa odvolacieho súdu určené výživné zohľadňuje vek a odôvodnené potreby dieťaťa, výkon striedavej osobnej starostlivosti rodičov o maloletého a neskôr osobnej starostlivosti matky o maloletého, nastavený rozsah styku s otcom, a rovnako reflektuje na otcom dosahovaný príjem ním uvedený, jeho schopnosti a možnosti vykonávať prácu a zabezpečiť si príjem, z ktorého bude hradieť určené výživné aj so zohľadnením jeho čiastočného pracovného obmedzenia. Daná výška výživného reflektuje aj na nástup maloletého na povinnú školskú dochádzku a s tým súvisiace výdavky na zabezpečenie jeho potrieb.

2.5. Odvolací súd sa preto stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o primeranosti výživného na maloletého v sume 100 eur mesačne od podania návrhu otca zo dňa 27. 11. 2018 (berúc do úvahy, že predmetné konanie je konaním, ktoré možno začať aj bez návrhu a súdom zistený skutkový stav do 31. 03. 2020) a v sume 170 eur mesačne od 01. 04. 2020, ktorá suma zohľadňuje jeho vek, potreby, príjem a pomery na strane oboch rodičov a schopnosti a možnosti otca.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v potvrdzujúcom výroku o výživnom podal otec dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b) CSP žiadajúc, aby dovolací súd v napadnutom rozsahu zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu v zrušenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne zrušil obe rozhodnutia nižších súdov a vec vrátil prvoinstančnému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP otec vytýkal odvolaciemu súdu, že založil svoje rozhodnutie na nesprávnej právnej otázke rozhodnej pre vyriešenie veci a zároveň skutkový stav veci vrátane skutkovej otázky subsumoval pod nesprávne právne posúdenie. Podľa dovolateľa sa odvolací súd mal zaoberať právnou otázkou, či: „Má súd pri svojom rozhodovaní o výške výživného na

maloletého brať do úvahy a prihliadať na príjem terajšieho manžela matky?" a otázkou, či: „Je nerealizácia styku otca s maloletým dôvodom na zníženie vyživovacej povinnosti k maloletému?"

3.2. Otec následne v dovolaní polemizoval so závermi odvolacieho súdu o úmernosti výšky určeného výživného na maloletého k jeho príjmom, ktorá výška mu komplikuje ako pracovnú tak aj súkromnú sféru života, keďže sa mu pred časom narodilo ďalšie dieťa - syn R.. Nižším súdom vytýkal, že mu po preskúmaní finančnej situácie, pri zaťažení hypotékou a nevyhnutnej operácie kolena, pri ktorej bude päť mesiacov práceneschopný určili neprimerane vysoké výživné. Zdôraznil, že i keď nerozporuje ustanovenie § 62 ods. 3 Zákona o rodine, podľa ktorého „Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona.", pridrižiava sa zákonného ustanovenia § 62 ods. 4 Zákona o rodine, v zmysle ktorého „Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť." V súvislosti s § 62 ods. 4 Zákona o rodine mal za to, že nižšie súdy jednoznačne mali prihliadnuť na to, že styk s maloletým sa vôbec nerealizuje. Podiel osobnej starostlivosti o maloletého má byť odzrkadlený na finančnom plnení rodičov maloletého dieťaťa. V zmysle rozsudku prvoinštančného ako aj odvolacieho súdu na styk pre maloletého pochtivo chodí a snaží sa s maloletým kontaktovať, avšak jeho konanie je pravidelne sabotované matkou a po novom už aj maloletým, ktorého matka ovplyvnila tak, aby konal proti nemu. Nižšie súdy preto mali prihliadnuť na nerealizáciu styku od marca 2020, s ktorou informáciou sa absolútne nevysporiadali a neprihliadli na ňu v prípade posudzovania výšky výživného na maloletého. Výživné je ochotný platiť, avšak v nižšej sume vzhľadom na momentálny príjem, invalidný dôchodok a zdravotné problémy, novorodené dieťa, a najmä nato, že sa s maloletým ani nestretáva a nerealizuje s ním styk podľa platného súdneho rozhodnutia.

4. Otec požiadal o odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho a prvoinštančného súdu keď má za to, že v danom prípade existujú dôvody osobitného zreteľa, pre ktoré by dovolací súd mal ich vykonateľnosť podľa § 444 ods. 1 CSP odložiť.

5. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že zastáva názor, že dovolateľ síce v podanom dovolaní uvádza, že dovolanie podáva z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci poukazujúc na existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku, v podanom dovolaní však uvádza skutkové okolnosti a predkladá nové dôkazy, ktorými spochybňuje správnosť záverov konajúcich súdov vo vzťahu k výrokom o výživnom. V kontexte s rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku, ktorá doposiaľ nebola dovolacím súdom riešená, b/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená, len samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku. Nesprávne právne posúdenie nemožno vymedziť ani nesprávnym či neúplným zistením skutkového stavu (obdobne napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/298/2018 z 25. septembra 2019). Zastávajúc názor, že dovolateľ nevymedzil dovolací dôvod v súlade s § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku navrhuje, aby dovolací súd odmietol dovolanie otca maloletého podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku ako procesne neprípustné.

6. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava ako procesný opatrovník maloletého dieťaťa sa k dovolaniu otca nevyjadril.

7. Matka maloletého podala vyjadrenie k dovolaniu, v ktorom v základnom uviedla, že otec v dovolaní nepreukázal opodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nakoľko v dovolaní riadne nevysvetlil, nekonkretizoval a nedoložil, ako mali mať ním uvádzané právne otázky, resp. ich posúdenie, zásadný význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“), vychádzajúc z argumentácie dovolateľa, nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti, napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v prípade vyhovenia návrhu, pozn.).

9. Dovolanie podal otec vo veci upravenej v zákone č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých (okrem pravidla ustanoveného v § 77 CMP, že dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu) prípustnosť dovolania otca bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

10. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie otca maloletého dieťaťa treba odmietnuť.

11. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného konania osobitné postavenie. Dovolanie (aj podľa novej právnej úpravy) nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017).

12. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 4Cdo/209/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

13. Nadalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (viď rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03).

14. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

15. Dovolať prípustnosť svojho dovolania v podstatnom vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v súvislosti s ktorým uviedol, že odvolací súd sa mal zaoberať právnou otázkou, či: „Má súd pri svojom rozhodovaní o výške výživného na maloletého brat do úvahy a prihliadať na príjem terajšieho manžela matky?“ a otázkou, či: „Je nerealizácia styku otca s maloletým dôvodom na zníženie vyživovacej povinnosti k maloletému?“. (bod 3.1.).

16. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

16.1. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam

obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

16.2. Prípadná právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

16.3. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku, kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca. Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP.

16.4. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (v prejednávanej veci § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

17. Prvá otázka dovolateľa súvisiaca s posudzovaním životných pomerov výživou povinných rodičov (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine) má v okolnostiach posudzovanej veci svoj aplikačný význam (iba) pre účely určenia výšky vyživovacej povinnosti a predstavuje jeden so segmentov „schopnosti, možnosti a majetkových pomerov povinného“ (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine), ktorý je vždy potrebné posudzovať komplexne. V tomto ohľade preto ustálené platí, že určenie výšky výživného na maloleté dieťa je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o výživnom na maloleté dieťa je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady (porovnaj 5Cdo/87/2017). Pokiaľ účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP zo širších hľadísk je tiež to, aby sa vyriešením niektorej, dosiaľ ešte dovolacím súdom nevyriešenej, právnej otázky vytvorila a ustálila rozhodovacia prax dovolacieho súdu, je namieste konštatovanie, že vyriešením takto vysoko individuálnej otázky (akou je určenie konkrétneho rozsahu vyživovacej povinnosti) sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výživného postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach (porovnaj 8Cdo/50/2017, 3Cdo/226/2017, 4Cdo/196/2017, 3Cdo/88/2017, 3Cdo/87/2017, 4Cdo/215/2022). V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky výživného zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy.

18. Navzdory uvedeného dovolací súd konštatuje, že odvolací súd pri rozhodovaní zohľadnil i vyživovaciu povinnosť matky voči maloletému (ktorú si plní v prvom rade osobnou starostlivosťou o dieťa), pričom neopomenul ani význam príjmu súčasného manžela matky maloletého patriaceho do ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorý príjem zohľadnil do životnej úrovne matky spolu so zdôraznením, že od manžela matky nemožno očakávať, že nahradí zákonnú vyživovaciu povinnosť otca k jeho maloletému dieťaťu (pozri bod 35 odôvodnenia napadnutého rozsudku). Odvolací súd pri posudzovaní významu príjmu manžela matky maloletého nevybočil zo zákonných kritérií posudzovania

jej schopnosti, možnosti a majetkových pomerov pre účely určenia výživného, keď vzhľadom na absenciu vyživovacej povinnosti manžela matky dieťaťa nemožno jeho príjem (aj keď patrí do BSM) považovať za súčasť základu pre výpočet výšky výživného, a teda nemožno ho automaticky pripočítať k príjmom matky.

19. Podľa dovolacieho súdu v posudzovanom prípade súdy nižších inštancií náležite aplikovali pre vec relevantné ustanovenia § 62 a 75 ods. 1 Zákona o rodine, vzali do úvahy všetky rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli najavo a na podklade svojich (individuálnych) skutkových zistení dospeli k záveru, podľa ktorého stanovená výška výživného na maloleté dieťa v nimi určenej sume je primeraná. Ich záverom z pohľadu primeraného uplatnenia zákonných kritérií pri určovaní výšky výživného nemožno nič vytknúť.

20. Aj druhou položenou otázkou podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie otázky určenia výživného na maloleté dieťa. Okrem už uvedeného v bode 19, ktoré závery je možné vziať do úvahy aj na aspekt posudzovania „výkonu starostlivosti zo strany rodičov“ pre účely určovania výšky výživného (pozri § 62 ods. 4 Zákona o rodine), najvyšší súd opakovane poukazuje (aj) na bod 35. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia, z ktorého vyplýva zohľadňovanie rozdielneho rozsahu osobnej starostlivosti otca o maloletého v období rozhodnom pre určenie výživného. Navyše otázka vykazuje znaky nezrozumiteľnosti, nakoľko spája zníženie výživného, ktoré sa určuje do budúcnosti s nerealizáciou styku otca s maloletým, ktorá sa dopredu zistiť nedá.

21. Dovolateľ formulovaním otázky zrejme sledoval dosiahnutie bezproblémového styku s maloletým, cez upretie mu práva na výživné v zákonom rozsahu, čo je ale neprípustné. Dovolací súd zdôrazňuje, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť a nič na tom nemôže zmeniť ani skutočnosť, či sa otcovi fakticky darí alebo nedarí realizovať stretnutie s maloletým, aj napriek existencii právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu.

22. Dovolací súd preto uzatvára, že dovolateľom formulované otázky nespĺňali predpoklady na založenie dovolacieho prieskumu. Rovnako tak opakovane zdôrazňuje, že prijatý záver odvolacieho (prvoinštančného) súdu o výške určeného výživného, ktorý dovolateľ spochybňuje, bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia jedinečných skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Skutočnosť, že otec so záverom odvolacieho súdu a jeho odôvodnením nesúhlasí, nepostačuje sama osebe k založeniu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP, ktorého podstatou je nesprávne právne posúdenie veci, nie prehodnocovanie skutkových záverov a ich relevantnosti vo vzťahu k právnemu záveru odvolacieho súdu. V neposlednom rade dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že dovolateľom požadované objasnenie len určitých aspektov, i keď aj čiastočne významných pri určovaní výživného na dieťa, súvisia predovšetkým s o skutkovým zistením v tom ktorom súdnom konaní, preto ich nemožno považovať za „právnú otázku“ významnú v okolnostiach posudzovanej veci. Cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán.

23. Otec v podanom dovolaní (v jeho záverečnej časti) uviedol, že podáva dovolanie aj podľa § 420 písm. f) CSP, ktoré dovolanie v tejto časti odôvodnil citáciou § 420 písm. f) CSP.

24. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

25. Dovolateľ argumentoval v prospech dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP jeho citáciou a v časti namietania nesprávneho právneho posúdenia veci polemizovaním so skutkovými závermi nižších súdov ohľadne jeho pomerov. Takto uplatnený dovolací dôvod bez jeho bližšieho priliehavého vymedzenia a konkretizácie v dovolaní, nie je podľa najvyššieho súdu vymedzený zákonom predpísaným spôsobom, t. j. v zmysle ustanovenia § 431 CSP (pozri tiež 4Cdo/90/2022 a 7Cdo/120/2023).

26. Vzhľadom na to, že dovolanie otca smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, najvyšší súd ho odmietol podľa § 447 písm. c) (dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP) a f) CSP (dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP) bez toho, aby sa zaoberal vecnou dôvodnosťou podaného dovolania.

27. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.